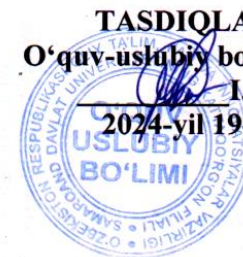

TASDIQLAYMAN
O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i
I.Madatov
2024-yil 19-oktabr

Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali Aniq va tabiiy fanlar fakulteti 3-bosqich Bank ishi va auditi yo'nalishi talabalariga 5-semestr uchun « Inson taraqqiyoti » fanidan yakuniy nazorat savollari

Imtihon shakli: yozma

№	Mavzular	1-qism “oson savollar”	2-qism “oddiy savollar”	3-qism “murakkab savollar”	4-qism “murakkab savollar 2”	5-qism “qiyin savollar”
1	1-mavzu: inson taraqqiyoti fanining predmeti va mohiyati	“inson taraqqiyoti” tushunchasining mohiyati (ehtiyajlarni qondirish, moddiy sharoitlarning o'zgarishi, ijtimoiy imkoniyatlar)	Fanning predmeti va mohiyati (mehnat iqtisodiyoti, mehnat bozori, mehnat resurslari, ish bilan bandlik)	Fanning asosiy maqsad va vazifalari	Inson taraqqiyoti fanining boshqa fanlar bilan o'zaro aloqadorligi	Davlatning milliy daromadni qayta taqsimlash bo'yicha faoliyatining uch asosiy yo'nalishlari
2		Inson taraqqiyotining	Inson taraqqiyotining	Inson taraqqiyotining	Inson taraqqiyotini o'rganish zarurati	Inson taraqqiyotini o'rganishdan asosiy

		bosh maqsadi (erkin rivojlanish, turmush darajasi, turmush sifati)	asosiy mezoni (umr ko`rish davomiyligi, savodxonlik, resrurslar)	qanday funksiyalari mavjud	nimada deb bilasiz?	maqsad nimalarni o`z ichiga oladi deb hisoblaysiz?
3	2-mavzu: Inson taraqqiyoti konsepsiyasi	Inson taraqqiyotining asosiy tamoyillari (tenglik, barqaror lik, mahsuldorlik)	Insonni rivojlantirish konsepsiyasining asosiy usullari (erkinlik, birdamlik, sabr- toqat, tabiatga hurmat)	Inson salohiyati deganda nimani tushunasiz	Insonni ishlab chiqarish faoliyatining asosiy maqsadi sifatida rivojlanishi	Inson rivojlanishi konsepsiyasining asosiy qoidalari
4		Inson taraqqiyotining asosiy unsurlari (uzoq va sog`lom umr kechirish, bilim olish, moddiy farovonlik)	Insonning mehnat jarayonidagi faolligini oshiruvchi omillarga nimalar kiradi (ehtiyojlar, manfaatlar, ko`rsatmalar, motivlar)	Inson rivojlanishi konsepsiyasi to`rtta asosiy unurni o`z ichiga oladi va bular qaysilar	Inson taraqqiyoti konsepsiyaning yuzaga kelishi va shakllanishi	Sabr-toqatlilik, tabiatga hurmat va umumiy majburiyat qadriyat larini tavsiflang.
5	3-mavzu: Inson taraqqiyoti indeksi	Inson taraqqiyoti mezonlari va	Insonni rivojlantirish konsepsiyasining	Inson taraqqiyoti indeksi qanday hisoblanadi?	Hayotning kutilgan davomiyligi indeksi yordamida	Xarid qobiliyati pariteti nima? ITI da uning ahamiyati qanday?

	va uni o'lchash usullari	indikatorlari (Umr davomiyligi va sog'liq, bilimlar, munosib turmush darajasi)	ahamiyati (iqtisodiy o'sish, ijtimoiy investitsiyalar, odamlar imkoniyatlarini kengaytirish)	Bosqichlarini sanab bering.	uzoq va sog'lom turmush imkoniyatlarini baholash qanday amalga oshiriladi	
6		Turmush darajasi indeksi bu.. (turmush darajasi, savodxonlik, ta'lim, umr ko'rish davomiyligi)	Inson taraqqiyotining uchta o'lchami: (uzoq yashash, ziyolilik va moddiy farovonlik)	O'rtacha ta'lim davomiyligi indeksi qanday hisoblanadi?	Kutilayotgan ta'lim davomiyligi indeksi qanday hisoblanadi?	Ta'lim olishning integral indeksini hisoblab chiqish orqali bilim olish imkoniyatini baholash qanday amalga oshiriladi
7	4-mavzu: Mingyillik deklaratsiya va mingyillik rivojlanish maqsadlari	Inson huquqlarining umumjahon deklaratsiyasining mohiyati (inson va fuqaroning huquq va erkinliklari, tenglik prinsipi)	Inson huquqlarining umumiy tamoyillari (inson huquq va erkinliklari, insonparvarlik, adolat, tenglik)	Inson huquqlari bo'yicha xalqaro hujjatlar va standartlar	Qashshoqlikni yo'q qilish uchun xalqaro tajribalardan qaysi mamlakat strategiyasini qo'llabquvvatlaysiz?	Mingyillik rivojlanish maqsadlari monitoringini amalga oshirish uchun tanlangan vazifalar majmuyi

8		<p>“Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasi” nimalarni o‘zida qamrab olgan edi? (shaxsiy, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy)</p>	<p>Inson huquqlari umumjahon deklaratsiyasining qoidalari O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida qay tarzda ifodalangan (yashash huquqi, shaxsiy daxlsizlik huquqi, mulkdor bo‘lish)</p>	<p>“Fuqarolik va siyosiy huquqlar to‘g‘risidagi xalqaro pakt” va “Iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlar to‘g‘risidagi xalqaro pakt” qabul qilinishiga nimalar turtki berdi?</p>	<p>Mingyillik rivojlanish maqsadlari va ularning inson taraqqiyotidagi ahamiyati</p>	<p>Global va milliy mingyillik rivojlanish maqsadlarining ustuvorliklari, chaqiriqlari va imkoniyatlari</p>
9	<p>5-mavzu: Inson taraqqiyotida BMT tizimining tutgan roli</p>	<p>Inson taraqqiyotida Birlashgan Millatlar Tashkilotining roli (tinchlik, xavfsizlik, hamkorlik)</p>	<p>Birlashgan Millatlar Tashkilotining Narkotiklar va jinoyatchilik bo‘yicha boshqarmasi va uning faoliyat sohalari (giyohvand moddalar ustidan nazorat)</p>	<p>Jahon Sog‘liqni saqlash tashkiloti va uning faoliyat sohalari</p>	<p>Birlashgan Millatlar Tashkilotining ta’lim, fan va madaniyat bo‘yicha tashkiloti va uning faoliyat sohalari</p>	<p>Birlashgan Millatlar Tashkilotining OIV/OITS bo‘yicha birlashgan dasturi va uning faoliyat sohalari</p>

10		Birlashgan Millatlar Tashkilotining Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi haqida ma'lumot bering	Yuneskonning Toshkentdagi vakolatxonasi asosiy vazifasi (ta'lim, fan, madaniyat, kommunikatsiya, fondlar)	Birlashgan Millatlar Tashkilotining Aholishunoslik jamg'armasi va uning faoliyat sohalari bo'yicha qanday global muammolar hal etiladi?	Birlashgan Millatlar Tashkilotining Bolalar jamg'armasi va uning faoliyat sohalari	Jahon sog'liqni saqlash tashkilotining Xalqaro hamjamiyatdagi o'rni qanday?
11	6-mavzu: Iqtisodiy o'sish va inson taraqqiyoti	Iqtisodiy o'sishning asosiy nazariyalari (keynscha, klassik, empirik)	Iqtisodiy o'sish omillari va turlari (ekstensiv, Intensiv)	Iqtisodiy o'sish va inson taraqqiyoti o'rtasidagi o'zaro aloqadorlik	Iqtisodiy o'sish qanday o'lchanadi?	"ish kuchi" kategoriyasi tushunchasining mazmuni nimalardan iborat
12		Iqtisodiy o'sish va uning o'lchanishi (Yalpi talab, yaim hajmi, o'tgan davr)	Iqtisodiy o'sishning sifat mezonlari (mehnat sarfi, kapital sig'imi, fan sig'imi)	Insonning iqtisodiy hayotdagi o'rni	Ishlab chiqarish omillari haqida ma'lumot bering	Sanoati rivojlangan jamiyatida iqtisodiy o'sish va insonni rivojlantirish xususiyatiga sanoatdagi tarkibiy o'zgarishlar ta'sir ko'rsatadimi fikringizni asoslang
13	7-mavzu: Turmush darajasi va inson taraqqiyoti	Aholi daromadlari shakllanishining	Aholi umumiy daromadlarini hisoblash	Aholi daromadlarining tabaqalashuviga	Kam ta'minlanganlikning kelib chiqish	Sizningcha kam ta'minlanganlikning kelib chiqish sabablari,

		ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati (pul daromadlari, natura, uy xo`jaligi)	metodikasi (mumiy daromadlar, Birlamchi daromadlar, Ishlab chiqarishdan olingan daromad)	ta'sir etuvchi omillar	sabablari, uning tarqalishi va cheklash yo'llari	uning tarqalishi va cheklash yo'llarida xalqaro tajribalardan qaysilari namunali?
14		Aholi daromadlarini davlat tomonidan tartibga solishning shakllari va usullari (budjet; soliq; pulkredit; institutsional)	Aholi daromadlarining tabaqalashuvi va uni o'lchash usullari (Kontrabanda, Iqtisodiy omillar, Ijtimoiy omillar)	Kam ta'minlanganlik indikatorlari va ko'rsatkichlari	Aholi daromadlarining tabaqalashuviga ta'sir etuvchi omillarni qanday bartaraf etish mumkin?	Aholi daromadlarining tabaqalashuvi va uni o'lchash usullari nima uchun zarur? U qanday amalga oshiriladi?
15	8-mavzu: Demografik vaziyat va uning inson taraqqiyotidagi o'rni	Demografik jarayonlarni o'rganish manbalari (Birlamchi ma'lumotlar, ikkilamchi ma'lumotlar)	Doimiy aholi soni va unga ta'sir etuvchi omillar (Ijtimoiy-demografik, Iqtisodiy rivojlanish, Ijtimoiy)	Aholi soni dinamikasi ko'rsatkichlari	Aholining iqtisodiy tarkibi	Demografik siyosatning maqsadi va vazifalari

			psixologik, Migratsiya, o'lim)			
16		Aholining jins tarkibi (erkaklar sonining ayollar soniga nisbati)	Aholining yosh tarkibi (yosh guruhlari va yosh kontingentlari)	Aholining joylashishi bo'yicha tarkibi	Demografik siyosat olib borish uslublar	Demografik siyosatning asosiy yo'nalishlari
17	9-mavzu: Pensiya ta'minoti va aholining keksayishi	Pensiya tizimining iqtisodiy funksiyasi va maqsadi (mehnat staji, sug'urta staji, mehnat davomidagi daromad ko'rsatkichlari)	Pensiya tizimining shakllanish tarixi (Rim imperiyasi Yuliy Sezar, Germaniya, Daniya, Buyuk Britaniya)	Imtiyozli pensiya ta'minoti	Pensiya tizimining uzoq muddatli barqarorligini ta'min lashda xalqaro tajriba	Nafaqa va pensiyaning farqi nimada?
18		Pensiya tizimlari modellari (yoshga doir pensiya, nogironlik pensiyalari, boquvchisini yo'qotganlik pensiya)	O'zbekistonda davlat pensiya ta'minoti (1993-yil, ish staji, pensiya yoshi, 2011- yil)	Pensiya miqdorining shakllanish tarkibi	Fuqarolarga ijtimoiy nafaqalarni tayinlash tartibi qay tarzda amalga oshiriladi	Pensiya tizimlari modellarini sanab bering

19	10-mavzu: Inson va taraqqiyoti salomatlik	“Salomatlik” tushunchasiga ta’rif bering. (sog`lomlik, aqliy, jismoniy, ruhiy)	Ruhiiy (psixologik) salomatlik nima? (ong, diqqat, xotira, aqliy nosog`lomlik)	Salomatlik inson rivojlanishining bosh omili	Jahon so‘g‘liqni saqlash tashkiloti va O‘zbekiston Respublikasi o‘rtasida hamkorlik bugungi kunda qanday?	Sog‘liqni saqlash sohasida xususiy sektorning rivojlanishi
20		Jismoniy salomatlik nima?	Ijtimoiy salomatlik nima?	Ijtimoiy salomatlikni baholash uchun qanday ko‘rsatkichlardan foydalanish tavsiya etiladi?	Aholiga tibbiy yordam va tibbiy xizmat ko‘rsatish tizimi haqida ma’lumot bering	Sog‘liqni saqlash tizimini moliyalashtirish
21	11-mavzu: Ta’lim va inson taraqqiyoti	Ijtimoiy soha tarkibida ta’lim tizimining tutgan o‘rni	Ta’lim turlarini sanab bering? O‘zaro farqlar qanday? (Maktabgacha ta’lim, Professional ta’lim, Oliy ta’lim)	Maktabgacha ta’lim haqida qanday me’yoriy hujjatlarni bilasiz? O‘zbekistonda u rasman necha yoshdan boshlanadi?	O‘zbekistonda ta’lim tizimini tubdan isloh qilishning muhim omillari nimalarni o‘zida qamrab olgan?	Ta’lim sohasiga investitsiyalar
22		Uzluksiz ta’lim tizimi va turlari	O‘zbekistonda ta’lim tizimini tubdan isloh	Umumiy o‘rta va o‘rta maxsus ta’lim	Ta’lim sohasidagi asosiy prinsiplar nimalarda iborat?	Oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim haqida ma’lumot bering?

			qilishning muhim omillari	qaysi ta'lim turlarini o'zida jamlagan?		
23	12-mavzu: Inson taraqqiyoti omillari	Inson taraqqiyotida gender omillarining o'rni qanday? (Ayollar va erkaklarning teng huquqlilik)	Turar joyga egalik – insonning asosiy huquqlaridan biri sifatida (Kommunal xo'jalik, munosib turar joy maydoni)	Uy-joy kommunal xizmat ko'rsatish sohasi xodimlarini moddiy rag'batlantirish qanday amalga oshiriladi?	Madaniyat muassasalarini moliyalashtirish manbalarini sanab bering? Yana nimalarni kiritish muhim deb hisoblaysiz?	Atrof-muhitning inson taraqqiyotiga ta'siri
24		Ijtimoiy turar joylar haqida ma'lumot bering. (Singapur, maktablar, shifoxonalar, savdo va maishiy xizmat ko'rsatish shahobchalari)	Moddiy va ma'naviy madaniyat haqida ma'lumot bering (badiiy ijod; madaniy ne'matlarni yaratish va tarqatish; madaniyat muassasalari faoliyati; madaniy merosni asrash)	Inson taraqqiyotida madaniyat sohasining tutgan o'rni qanday?	Ayollar va erkaklar o'rtasidagi tengsizlik qanday ko'rinishlarda namoyon bo'ladi	O'zbekistonda madaniyat sohasidagi islohotlarning asosiy yo'nalishlari